

**Janusz K. Kozłowski, Bolesław
Ginter, Barbara Drobniewicz**

Deir El-Bahari. Stanowisko 16 i 21

Informator Archeologiczny : badania 10, 336-338

1976

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

DEIR EL - BAHARI

Polska Stacja Archeologii
Śródziemnomorskiej
w Kairze i P. P. Pracownie
Konserwacji Zabytków

Badania prowadziła Polska Stacja Archeologii Śródziemnomorskiej w Kairze, pracami konserwatorskimi kierował inż. Zygmunt Wysocki. Finansowali Polska Stacja Archeologii Śródziemnomorskiej w Kairze, P. P. Pracownie Konserwacji Zabytków oraz rząd egipski. Szesnasty sezon badań. Świątynia z okresu XVIII dynastii.

Kontynuowano prace badawcze i reintegracyjne w świątyni królowej Hatszepsut prowadzone przez Polsko-Egipską Misję Archeologiczną. Ze strony polskiej, jak co roku brali w nich udział egiptolodzy z Polskiej Stacji Archeologii Śródziemnomorskiej w Kairze oraz specjaliści z Pracowni Konserwacji Zabytków. Uwaga egiptologów skupiona była na wyselekcjonowaniu fragmentów protodoryckich kolumn według przynależności do poszczególnych partii świątyni. Szczególny nacisk położono na wyróżnienie fragmentów trzonów kolumn górnego portyku w związku z reintegracją jego wewnętrznej kolumnady. Przystudowano też problem rozmieszczenia różnych rodzajów kolumn wokół górnego dziedzińca. Przeprowadzono badania i poszukiwanie konekacji fragmentów należących do zachodniej ściany górnego portyku i przygotowano je do wmontowania. Dokonano też selekcji bloków należących do północnej ściany górnego dziedzińca.

Równolegle do studiów egiptologicznych trwały prace budowlane. Zakończono wznoszenie ceglanej konstrukcji w południowej części zachodniej ściany górnego portyku, która umożliwi wmontowywanie oryginalnych fragmentów. Podobna konstrukcja wzniesiona zostanie też w partii północnej.

Ważnym przedsięwzięciem było rozpoczęcie reintegracji kolumnady we wnętrzu górnego portyku, wznoszonej z oryginalnych fragmentów.

Kontynuowano rekonstrukcję półki skalnej nad górnym tarasem świątyni oraz prace przy zabezpieczeniu ściany za północną kolumnadą środkowego terenu.

Prace są kontynuowane.

DEIR EL - BAHARI
Stanowisko 16 i 21

Uniwersytet Jagielloński
Instytut Archeologii

Badania prowadzili prof. dr hab. Janusz K. Kozłowski,
dr hab. Bolesław Ginter i mgr Barbara Drobniwicz.

Finansował Rząd Arabskiej Republiki Egiptu i częściowo UJ. Trzeci sezon badań. Stanowiska z różnych okresów paleolitu i neolitu.

W dalszym ciągu kontynuowano badania stanowisk prahistorycznych w kotlinie Deir el-Bahari, ograniczając je w obecnym sezonie do eksploracji dwóch stanowisk w najwyższej części Gebła Tebańskiego, usytuowanych w centralnej partii kotliny.

Stanowisko 21.

B. Ginter i B. Drobniewicz zakończyli eksplorację wyraźnie odizolowanego skupienia wyrobów krzemiennych oznaczonych jako 21b. metodą zbierania z powierzchni zalegających tam artefaktów, po narzuceniu uprzednio siatki metrowej. Zebrano łącznie około 17 tysięcy okazów zalegających na powierzchni ponad 4 arów. W obrębie uzyskanego materiału wydzielono sześć serii, przy zastosowaniu jako zasadniczego kryterium podziału rodzaju i stopnia spatynowania powierzchni artefaktów, uwzględniając jednocześnie podstawowe różnice w zakresie techniki i morfologii, a także typologii. Prace tegoroczne pozwoliły zatem na wydzielenie dalszych trzech serii wyrobów w porównaniu z wstępną klasyfikacją dokonaną w roku ubiegłym. Seria pierwsza obejmuje nie-liczny stosunkowo materiał z dominującą techniką lewaluaską i pojedynczymi formami bifacjalnymi, o charakterze dolnopaleolitycznym. Seria druga, znacznie liczniejsza, o niezbyt wysokim wskaźniku lewaluaskim, zawiera rdzenie, narzędzia i bardzo liczny materiał odpadkowy, charakteryzując się specyficzną techniką oddzielania grubych odłupków od nieprzygotowanych rdzeni. Reprezentuje ona przemysł środkowopaleolityczny, nawiązujący najbliżej do tzw. musterienu nubijskiego. Następne dwie serie, również wieku środkowopaleolitycznego, wykazują największe pokrewieństwo z kulturą mustiersko-lewaluaską, co wynika w dużej mierze z bardzo wysokiego wskaźnika lewaluaskiego, zwłaszcza typologicznego. Reprezentowane są tutaj najbardziej klasyczne formy rdzeni lewaluaskich do odłupków, ostrzy i wiórów. Seria piąta, najliczniejsza, zawiera wyroby nieco mniejszych rozmiarów, charakteryzując się bardzo zróżnicowanymi technikami uzyskiwania półsurowca. Reprezentuje ona nieznaną dotąd przemysł w wczesnej fazie górnego paleolitu. Ostatnia seria grupuje zabytki bardzo słabo spatynowane lub niespatynowane, wykorzystując w dużej mierze wyroby starszych serii zarówno do formowania rdzeni jak i narzędzi. Omawiane skupienie 21b ma charakter wielookresowej pracowni krzemieniarskiej, przy wyraźnym jednak udziale form podomowych, zwłaszcza w odniesieniu do serii piątej, górnopaleolitycznej. Wykorzystywano przy tym miejscowy surowiec krzemienno zalegający w wapieniach tej części Masywu Tebańskiego.

Stanowisko 16.

Ci sami oraz Janusz K. Kozłowski eksplorowali stanowisko położone na północno-wschodnim stoku wzniesienia w centralnej partii

cyрку Deir el-Bahari, na wysokości od 244 m n.p.m. - 252 m n.p.m. Na stoku tym silnie nachylonym w kierunku północno-zachodnim wystąpiła znaczna koncentracja zabytków krzemiennych. Ogółem wyeksplorowano powierzchnię 128 m² usytuowaną w pasie największego nasilenia zabytków, stosując metodę zbierania artefaktów z powierzchni w ramach narzuconej siatki 4-metrowych kwadratów. Ogólna ilość zabytków krzemiennych w ten sposób uzyskanych wynosi 3240 okazów, wśród których można wydzielić 5 serii różniących się wyraźnie stopniem spatynowania powierzchni, jak i też cechami techniczno-morfologicznymi. Seria pierwsza, bardzo nieliczna reprezentuje prawdopodobnie inwentarz środkowopaleolityczny, charakter środkowopaleolityczny materiałowy znacznie bardziej wyraźny jest w serii drugiej. Mamy tu do czynienia z zespołem o rozwiniętej technice lewaluaskiej nawiązującym do zespołów mustierrsko-lewaluaskich z Pustyni Zachodniej i Bliskiego Wschodu. Seria ta ma zapewne charakter pracowniany. W serii trzeciej obok licznych form pracownianych, występują wyraźne elementy podomowe. Świadczy o tym stosunkowo wysoki udział narzędzi. Serię tę można łączyć z wczesną fazą górnego paleolitu. Seria czwarta reprezentuje rzadki na tym terenie zespół o charakterze wiórowym i makrolitycznym. Pracowniany charakter serii podkreśla obecność narzędzi typu nakopalnianego. Serię tę można datować prawdopodobnie na schyłkowy paleolit. Seria piąta, bardzo nieliczna, z przeważającą ilością rdzeni, przy niemal całkowitym braku narzędzi wiąże się zapewne z wiórowymi kulturami neolitu.

OAZA KHARGA
Pustynia Zachodnia

Polska Akademia Nauk
Instytut Historii Kultury
Materialnej Zakład
Epoki Kamienia
/w ramach Combined
Prehistoric Expedition/

Badania prowadzili prof.dr Fred Wendorf /Southern Methodist University/ i doc.dr Romuald Schild /IHKM PAN/ przy współudziale prof.dr R.Said /Geological Survey of Egypt/, prof.dr Vance Haynes /University of Arizona/, prof.dr Peter Maringer /Washington State University/, doc.dr Michał Kobusiewicz /IHKM PAN/ oraz dr Achilles Gautier /Uniwersytet w Gandawie/. Piąty sezon badań na Pustyni Zachodniej. Osadnictwo środkowo i epipaleolityczne, neolityczne.

Badania w oazie Kharga były kontynuacją eksploracji Pustyni Zachodniej w Egipcie rozpoczętych w 1972 r. Uprzednio prowadzono prace na oazie Dachla, w rejonie studni pustynnych Bir Sahara i Bir Twrfawi oraz w rejonie Gebel Nabta.